

ga tamén e pasai ao comedor. A folga de Ourense vai á peor, houbo tiros, mortos e feridos, e agora díñme que na serán voaron aropranos sobre a nosa cidade. Vou tratar de confirmar estas noticias e si son certas o millor é que salamos os tres pra alá nesta mesma noite. Chegaremos ao romper o día.

Na miña vida pasei máis medo, nin sentín máis indignación. Asustame o saber que andan aropranos sobre o meu pobo, que hai mortos, que pode pasarlle algo á miña familia, e indigname o que haxa un Goberno capaz de ametrallar á un pobo porque defende os seus dereitos. Quén me dera estar en Ourense pra andar tamén pol-a rúa loitando pol-o noso ferrocarril Un dos que morreu foi Ortíz, meu compañeiro Ultreya, e matouno á tiros a guardia civil xunto ós soportales da catedral. Pobre rapaz!

Desperto ó Remixio e xuntos os dous con D. Alvaro voltamos ao teléfono; D. Alvaro chama ó «Faro de Vigo» e «Pueblo Gallego» procurando máis noticias; chama tamén

ao goberno civil de Pontevedra. Dos tres sitios díñ que non teñen apenas noticias, pro confirman o voo dos aropranos e isto basta pra enchernos de angustia e intietú.

Estrañados por nosas subidas e baixadas e tanto chamar por teléfono, vánse despertando os demais compañeiros. Don Alvaro pídelles que se volvan á deitar, pro eles, sabendo do que se trata, non queren ir ó leito e prefiren pasar a noite en pé con nós, pra ir tamén á Ourense no caso de que nós viaamos. Moito nos emociona esta proba de compañerismo.

Despois das dúas, esmagados de fatiga, e visto que D. Alvaro recibía millores noticias, deitámonos. Eu non podo dormir co-a tristeza que teño e a preocupación de que lle pase algo á miña familia. Qué ben se portan os obreiros de Ourense!... Qué valente o probe Ortíz!... E que lástima non estar no noso pobo todol-os ultreyas pra loitar tamén por Galiza.

XOSIÁN ASTORGA ANTA

25. VIERNES

DENANTES das seis xa estamos todos en pé. Oxe visitamos o mosteiro de Poio e ouvimos os oficios que cantan os frades mercenarios.

Imos en auto. Chegamos moi cedo. Os oficios non comencan hastra as oito. A pé vai D. Xosé con Losadiña, Remixio e Astorga.

No adro da eirexa D. Xosé exprícanos o desenvolvo dos oficios que costan de catro partes: 1) lectura da pasión; 2) adorazón da cruz; 3) procesión co Sacramento, e 4) misa de presantificados co cáliz consagrado.

Sinto unha sensazón tristeira e lonxana. O vello latín que salmodian estes padres, está embelecido por músicas celestiaes. ¡Oh vellos mosteiros de frades que gardades o recanto máis belo distes cantos relixiosos!

Entre nós hai algúns que non se caracterizan moito pol-a súa devozón, mais con todo, a emozón é tan grande, que imos todos á adorar a cruz co-a fé dos vellos tempos.

Volta á pé. Finca de González Besada con

ruínas do pazo de Sotomaior (casa dos Churruchaos).

Pontevedra. Dispensario antituberculoso. Propaganda. Sala de operaciós, Rayos X (ollamos a caliveira dos compañeiros). Folletos.

Vou á xantar co meu irmán Ramiro que estes días anda por Pontevedra e asistiu con nós aos latis de Poio. Tróuxome unha máquina fotográfica.

Café Derby onde topamos á D. Alvaro co Remixio e o meu irmán Fidel.

Pasamos a serán no local de *Labor Galega* falando das nosas cousas. Estudamos con D. Alvaro o Decálogo dos Ultreyas. Leo algúns libros da bibrioteca.

* * *

Remixo González Gándara é un dos dous ultreyas que viñeron de Ourense; é o máis ledo. Moi intelixente, moi bó amigo, 17 anos; estuda cuarto de maxisterio. Góstanlle moito os estudos pedagóxicos; a histórea tamén.

Os pedagogos que máis lle gustan son Pestalozzi e Rousseau, os escritores Tolstoy e Víctor Hugo, e os poetas galegos Curros por enriba de todos. Pensa que pra refacer Galiza hai tres camiños:

Ultreya.

Política revolucionaria.

Seminario de Estudos Galegos.

Seus dous polos son: galeguismo e universalismo.

* * *

Filgueira Valverde. Díxese ao galeguismo despois de escoitar unha conferencia de Otero Pedrayo.

Seu mestre foi Lousada Diéguez.

Parécelle heroica a labor feita pol os intelectuales galegos.

As suas figuras galegas históricas son: Prisciliano, Xelmírez; dos precursores, Pondal; dos contemporáneos Otero, Risco e Castela.

¿Orientación á seguir? Ultrayas e Seminario de Estudos Galegos.

Escritores ibéricos: Maragall.

Extranxeiros: Chesterton.

Seus poetas galegos son Amado Carballo e Bouza-Brey.

As suas obras preferidas son:

Queixumes dos pinos.

Pelerinaxes e Arredor de si.

A fiestra Valdeira.

Pancho de Rábade.

MARZAL, DÍA 26

ISLA Couto, que é o xefe de día, espéranos ás oito; ás nove xa estamos todos preparados, desaanados, e traballando na granxa da *Misión*.

Pasamos a mañán traballando nos diarios e tomando as últimas notas. Don Alvaro manda á cidade ao Agra pra que traia catro pesos-de dulces, e puros; oxe ven á xantar con nós D. Alvaro Xil e agardamos unha excursión do noso pobo. Hai que atendelos ben e D. Alvaro, noso rexente, é moi expreñdido.

Cerca do mediodía chega un autobús coa excursión de Vilagarcía; veñen máis de corenta, con D. Xosé Núñez Búa. Cada un

O ollo de vidro.

Seus estilos preferidos: románico e barroco.

Seu filósofo, S. Agustín.

Traballa aos poucos, despois de cear. O mes máis fecundo, marzal.

Paisaxes: Ulla e ría de Pontevedra.

Aficiós: lêr, andar e parolar.

Música: popular, gregoriana e polifónica.

Seus odios: os cuartetos, o café e o socialismo.

Seus gostos: primitivos flamencos, vidros e lenzos.

* * *

Os de Ourense son os máis algareiros desta xeira. Andan sempre á desbotarse un do outro, pro son moi bós amigos e quérense ben.

* * *

Que pena non poder conocer ao Sr. García Vidal de quen todos falan tan ben.

* * *

Que simpático é o Chalo Pardol! É o rapaz máis pequeno, traveso e xoguetón dos ultrayas de Pontevedra; loiro e forte semella un rillote dos antigos tempos celtas, nado nas montañas e criado no mar.

XAIME ISLA COUTO

trae a súa comida e nós soio temos que darlle auga. Visitan a *Misión* (os nosos coartos gústanlle moito á todos) e póñense á xantar. Chega D. Alvaro Xil e tamén nós nos poñemos á comer na cociña, onde se está moi ben. Un verdadeiro banquete. Hai dulces pra todos.

Despois imos todos xuntos, en autobús á ollar a repobración forestal. Sábado de gloria! Gloria á Terra e á Natureza!

Os viveiros da repobración son estupendos e riquísimos. Todo é obra de D. Alvaro Xil (co inxenheiro Sr. Basanta) que é un home moi bó e moi entusiasta. Con nós tuvo amabilidades que non podremos esquecer na vida.

Xa de noite regresamos á Pontevedra

Núm 107

Tomo 9.º

nós

